

Zaras morfar var fängslad i 15 år

Vi kan kalla henne Zara. Hon vill vara anonym, eftersom hon är rädd för att marockanska myndigheter får reda på att hon har berättat om förhållandena i den ockuperade delen av Västsahara.

Zara har varit på besök i Skandinavien och det är där jag träffar henne. Kanske, kanske har hon möjlighet att få ett jobb i Västsahara. Men inte om resan blir känd.

När Zara var åtta år träffade hon sin morfar för första gången. Hon hade alltid fått höra att han var ute och reste och att det var därför som hon aldrig såg honom.

– Min morfar hade suttit i ett hemligt fängelse, Khalaat MGouna, i Marocko i 15 år tillsammans med hundratals andra västsaharier, som hade gripits vid eller efter den marockanska invasionen. Som barn visste jag alltså ingenting om detta.

Det hundratal västsaharier som plötsligt frigavs 1991 hade suttit i årtal under farsansfulla förhållanden i olika fängelser i den ockuperade delen av Västsahara eller i Marocko. Det mest ökända Khalaat MGouna ligger i i Atlasbergen nära den så kallade Rorsornas dal vid Quarzazate, en attraktiv turistort för västlänningar på rundtur i Marocko.

De som lyckades överleva tortyren, miss-handeln, kölden, hettan, smutsen och den totala bristen på medicin och drägliga livs-
betingelser var naturligtvis fysiskt och psykiskt skadade eller i alla fall påverkade.

– Idag finns det marockanska poliser överallt. Utanför affären, överallt stöter man ihop med marockanska poliser. Därför är det svårt för västsaharier att organisera demonstrationer. De blir stoppade direkt.

– Nästan alla har släktingar som har gripits, fängslats eller torterats, säger Zara.

– En farbror till mig greps och satt fängs-

lad i 25 dagar. Han hängdes upp på en vägg. Han har fortfarande skador och mycket smärtor efter denna händelse. "Brottet" som han hade begått var att han hade ritat Västsaharas flagga på en husvägg tillsammans med några kompisar. När han kom ut från poliscentralen hade han löss och brännmärken på kroppen efter cigaretter. Han hade fått smutsvatten över sig och elektricitet. Han var bara 18 år och fick inte fortsätta i skolan. Ingen skola accepterade honom. Idag kan han inte bära tunga saker, berättar Zara.

2013 publicerade FN:s rapportör om tortyr en rapport om situationen i Marocko och Västsahara. Det var en förödande kritik mot det marockanska rättssystemet. Där framgick också att det är västsaharier som är mest utsatta. Det är inte bara den totala rättslösheten och tortyr som drabbar dem. Även släktingar hotas av eller utsätts för bland annat våldtäkt.

– Det finns inga universitet i Västsahara. Därför måste alla som vill och får möjlighet att studera vidare flytta till Marocko.

Zara studerade språk i Marocko. Vid slut-examen fick hon frågan: "Är Sahara marockansk?"

– Jag tänkte, att om jag svarar "ja", så ljuger jag, men om jag svarar "nej" så blir jag inte godkänd. Jag valde att tiga – och blev inte godkänd, berättar Zara.

Arbetslösheten bland västsaharier i den ockuperade delen är skyhögt. Jobben går till de marockanska bosättarna. I de västsahariska stora familjerna är det kanske bara en person som har arbete – och försörjer resten med sin lön.

Zaras syskon är alla högt utbildade. Ingen av dem har något jobb. Själv har hon haft ett arbete en kortare period.

– Vårt land har fisk och fosfat, men vi har ingen nytta av det, säger Zara bittert.

– Varför är Europa så tyst? Varför agerar inte ert utrikesdepartement? säger Zara.

– När jag kom till Skandinavien blev jag först väldigt arg och avundsjuk. Människor lever ju så bra liv här. Vi har också känslor och vi vill också leva ett vanligt liv, säger Zara.

– Jag hoppas att ni uppskattar och är tack-samma för allt som ni har. Själv lever vi skilda från våra släktingar.

Zara tycker att det är så få som känner till Västsahara. Media kommer ju inte in och de bilder som kommer ut är tagna av mycket modiga personer.

– Och många unga här vill emigrera till något annat land för att få jobb och kunna försörja sig. Men om vi rymmer från vårt land, vem ska då kämpa mot Marocko? Själv kan jag inte vara utan min familj och mitt land.

– Varför är Europa så tyst? Varför agerar inte ert utrikesdepartement? Allt blir bara värre. Aktivisterna från Gdeim Izik fick 20-åriga straff! Företag måste sluta investera i Västsahara! Marocko är helt beroende av sin handel, säger Zara.

Jag pratar med Zara igen några månader senare. Hon har inte fått något jobb.

Text och bild: Lena Thunberg

Aven publicerad i
globalarkivet.se

Soukaina var en av cirka 20 västsaharier som den 30 april siddemonstrerade i El Aaiún mot FN-beslutet att inte utvidga FN-styrkans mandat. Hundratals västsaharier stoppades av polis. Soukaina slogs och sparkades blodig av poliser. Bild: Anonym

Folket som inte ger sig

51-åriga Soukaina Yaya är en av de modiga västsaharier som envist fortsätter att protestera fredligt mot den marockanska ockupationen.

Små manifestationer på gatorna i framför allt huvudstaden El Aaiún fortsätter. Alla västsahariska fackföreningar och människorättsföreningar är förbjudna men människor går ändå ut på gatorna, sätter sig på trottoarerna och ropar slagord. Det brukar inte ta många minuter innan polisen är framme och släpar bort västsaharierna under hugg och slag. En del fängslas, en del misshandlas, kastas in i polisbilar, kläs av nakna och dumpas ute i öknerna.

Soukaina Yaya siddemonstrerade den 30 april mot FN-beslutet att inte inkludera skydd för mänskliga rättigheter i mandatet för Västsahara. Hon berättar:

”Vi var en grupp västsahariska unga och gamla kvinnor som gick ut för att delta i en manifestation för att de västsahariska politiska fångarna ska frigges. Det var Gdeim Izik Coordination for Peaceful Actions som kallade till demonstration.

Klockan var sex på kvällen när vi gick till platsen där vi skulle mötas. Redan då fanns civilklädd polis på plats. De skrek föroläm-

pande saker till oss och hotade att våldta oss. De ropade också ut våra namn och tilltalade oss direkt med oförsämdheter.

Vi satte oss ned på trottoaren och höll upp våra plakater. Vi omringades genast av en polisstyrka som kallas Rapid Intervention Police. Vice-chefen för polisstyrkan skrek åt oss: ”Ni ger er av omedelbart eller så krossar vi er.”

Vi svarade att vi hade kommit dit fredligt och att vi bara behövde några minuter för att visa våra plakater och att vi inte tänkte flytta på oss. Vi satt kvar och jag höll upp mitt plakat. Då kom civilklädd marockansk polis och slet sönder våra plakater utan förvarning. Vice polischefen skrek ut ordern om att vi skulle krossas. Var och en av oss omringades av cirka 20 poliser. Mig slog de med batonger och sparkade mig med sina militärkängor över hela kroppen. De sparkade och slog mig till och med i underlivet. Till slut förlo-
rade jag medvetandet. Jag fick höra senare att jag hade varit medvetslös i 20 minuter.

En ambulans kom och vi var tre personer som kördes till sjukhus, två kvinnor och en man.

Dessutom var det två personer till som var med i ambulansen. Det var alltså fullt med folk i bilen. Ambulansen körde väldigt fort

och vårdslöst. Det var smärtsamt för oss som var skadade.

På sjukhuset fick vi vänta i en halvtimme fick jag senare höra. Jag blev undersökt och det visade sig att jag hade skador på ena njuren. Jag spydde nästan hela tiden och hade väldigt ont. Jag såg att det var blod i urinen, men jag fick ingen information utan bara några smärtstillande tabletter och en salva. Sedan fick jag lämna sjukhuset.

Fem dagar senare, när jag kunde gå igen, tog jag mig till sjukhuset för att få ett läkarintyg på mina skador. Jag bad också läkaren att undersöka mitt underliv, eftersom det inte blev gjort när jag kom in på sjukhuset förra gången. Men läkaren undersökte mig inte. Jag fick bara ett papper om att jag skulle vila i 12 dagar.

Här är jag nu och har mycket ont hela tiden.

Det så kallade sjukhuset är inget riktigt sjukhus. Det är så här de marockanska myndigheterna behandlar kvinnor och äldre. Men vi kommer att fortsätta kämpa för vårt självbestämmande, vår patriotism och tron på vår rätt – även om vi måste dö. Vi kommer aldrig att ge upp, vi kommer inte att böja oss och vi kommer inte att ge oss.”

Lena Thunberg